

Vår dato:
1. november 2023

Saksbehandler:
Øystein Dahle

Høring om klagesaker på kirkebyggfeltet Høringssvar fra Hovedorganisasjonen KA

Vi viser til Kirkerådets høringsnotat av 20. juni 2023 om klagesaker på kirkebyggfeltet, og der det foreslås overføring av myndighet fra Kirkerådet til Den norske kirkes klagenemnd.

Hovedanliggendet for Kirkerådets forslag til endringer i klagesaksbehandlingen er å sikre tillit til at toinstansbehandlingen er reell. Bakgrunnen for at det kan reises tvil om det er reell toinstansbehandling etter dagens ordning er ifølge Kirkerådet at fagpersoner i Kirkerådets sekretariat vil kunne være fagpersoner og rådgivere både for søker og biskopen i de aktuelle klagesakene. I høringsnotatet legges det til grunn at tillit til reell toinstansbehandling sikres ved at fagpersonene i Kirkerådets sekretariat ikke inngår i saksbehandlingen hos klageinstansen.

KA deler Kirkerådets ønske om ordninger som bidrar til å sikre tillit til reell toinstansbehandling. Vi er også enige i at det er grunn til å unngå at samme rådgivere i Kirkerådets sekretariat i samme sak deltar aktivt både overfor lokal søker, biskopens godkjenning og som saksbehandler for Kirkerådets klagesaksbehandling. Utfordringene som påpekes er allment kjent fra andre deler av samfunnet, f.eks. klagesaksbehandling i kommune og stat. KA etterlyser en bredere omtale av ulike løsninger for å håndtere tilsvarende utfordringer i offentlig klagesaksbehandling.

Høringsnotatet drøfter to ulike alternativer:

- Alternativ 1: Det nedsettes et fagråd som gir uttalelse til Kirkerådet i de aktuelle kirkebyggfaglige spørsmålene som en klagesak reiser før Kirkerådet tar stilling til klagen.
- Alternativ 2: Den norske kirkes klagenemnd er klageinstans, men da supplert med ett ekstra medlem med fagkompetanse innenfor kirkebygg.

KA vil klart anbefale alternativ 1 der det nedsettes et fagråd. Vi vil problematisere at klagesaker om kirkebygg behandles i en klagenemnd. Vi viser her til Kirkerådets høringsnotat om endringer i kirkeordningen og enkelte andre regler av 24. september 2020. Her pekte Kirkerådet bl.a. på at nemdas sammensetning var lite egnet for å behandle denne type saker. Det framgår ikke tydelig hvorfor Kirkerådet denne gangen vurderer dette vesentlig annerledes, og hvorfor det ikke primært søkes etter en praksis som kan realiseres uten at det er nødvendig å endre tre bestemmelser i kirkeordningen. Det framkommer heller ikke tydelig hva som gjør en ordning med et fagråd er mindre tillitvekkende enn at saken behandles i klagenemnda.

Vi vil her peke på følgende forhold som taler mot at klagenemnda blir klageinstans i denne saken:

1. Når sentrale ansvarsområder flyttes fra Kirkerådet til en egen nemnd bidrar det til å svekke Kirkerådets rolle som demokratisk valgt styringsorgan i Den norske kirke Vi legger til grunn at de fleste

klagesakene om kirkebygg vil omhandle sakstyper som omhandler kirkelige hensyn, prioriteringer og dilemmaer som med fordel bør behandles i et organ som Kirkerådet.

Vi antar at flere av sakene bl.a. vil omhandle avveiningen mellom kulturminnehensyn og andre kirkelige hensyn. Den kirkebyggfaglige kompetansen vil i slike saker være nødvendig for å gi en tilstrekkelig faglig beskrivelse av de kulturminneverdier og andre kirkebyggfaglige hensyn som saken aktualiserer. I avveiningen mellom disse kirkebyggfaglige hensynene og andre reelle hensyn må det imidlertid utøves skjønn basert på bl.a. verdier og strategier. KA mener at det å foreta en slik avveining er en kjerneoppgave for demokratisk styringsorganer, og ikke alene kan håndteres som et faglig spørsmål.

2. Tillit til klagesaksbehandlingen styrkes ved at både klager og biskop erfarer at klagesaksbehandlingen på en tilstrekkelig måte utreder og drøfter de hensyn og faglige spørsmål som saken aktualiserer. Klagesaker om kirkebygg vil omhandle saker som kan aktualisere flere ulike fagområder og politiske og verdimessige dilemmaer. En fagperson med antikvarisk og arkitektfaglig kompetanse vil derfor ikke kunne representere den bredden i fagkompetanse som disse sakene fortjener. Klagenemda vil ha behov for ytterligere fagkompetanse enn den som det ene medlemmer representerer. Hensynet til tilliten til at det blir en reell klagesaksbehandling tilsier bl.a. at nemda får belyst og vurdert de hensyn og anliggender som den aktuelle klagesaken omhandler. Det er urimelig å forvente at ett nemdsmedlem skal ivareta dette. En ordning med fagråd vil kunne få en sammensetning som i større grad kan ivareta faglig bredde og flerfaglig tilnærming.

Vi viser her til klagesaken som ble behandlet i Kirkerådets septembermøte i år om tilbygg på Høyland kirke. Dette var en sak som bl.a. omhandlet en avveining mellom kulturminnehensyn og hensynet til universell utforming. Andre saker kan omhandle dilemmaer innenfor andre fagområder, og disse vil vanskelig kunne dekkes på en tilfredsstillende måte med klagenemdas sammensetning.

I den grad klagesakene omhandler lærehensyn eller forhold som er sentralt for biskopens kirkelige tilsyn, vil dette bli godt ivaretatt ved at preses har fast plass i Kirkerådet. Det kan vurderes ordninger som åpner for at Bispemøtet involveres mer direkte i Kirkerådets saksbehandling i de saker der lærehensyn inngår som premiss i klagesaken.

Vennlig hilsen
Hovedorganisasjonen KA

Jens A. Bjelland
direktør